

Sygn. akt VIII GC 99/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Patrycja Baranowska

Protokolant stażysta Joanna Drobińska

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w Ł.

przeciwko R. R.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego R. R. na rzecz powódki (...) spółki akcyjnej w Ł. kwotę 164.219,26 zł (stu sześćdziesięciu czterech tysięcy dwustu dziewiętnastu złotych dwudziestu sześciu groszy) wraz z odsetkami w wysokości jak dla spłaty zobowiązań podatkowych od dnia 20 lutego 2015 roku,

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 15.549,00 zł (piętnastu tysięcy pięciuset czterdziestu dziewięciu złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 99/16

UZASADNIENIE

W dniu 8 lutego 2016 roku (...) spółka akcyjna w Ł. wniosła o zasądzenie od R. R. kwoty 166.631,26 zł wraz z odsetkami od kwoty 164.219,26 zł od dnia 24 lutego 2014 roku w wysokości jak dla zobowiązań podatkowych oraz od kwoty 2.412,00 zł od dnia wniesienia pozwu w wysokości odsetek ustawowych.

Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka podała, że w dniu 9 lipca 2012 roku pomiędzy stronami sporu zawarta została umowa generalna o gwarancje ubezpieczeniowe nr (...), przedmiotem której było udzielenie przez powódkę na wniosek pozwanego gwarancji ubezpieczeniowych. Umowa zawarta została na czas określony od dnia 9 lipca 2012 roku do 8 lipca 2013 roku, zaś łączny limit gwarancji wynosił 300.000,00 zł. W oparciu o w/w umowę powódka udzieliła pozwanemu gwarancji ubezpieczeniowej zabezpieczającej roszczenia beneficjenta w stosunku do pozwanego z tytułu należytego wykonania przez pozwanego kontraktu, którego przedmiotem była przebudowa budynków przechowalni nasion w P.. Łączny limit gwarancji wynosił 164.219,26 zł. Gwarancja ważna była w okresie od dnia 8 maja 2013 roku do dnia 30 listopada 2013 roku i potwierdzona została polisą Nr (...).

Powódka podała, że roszczenia regresowe wynikające z umowy zostały zabezpieczone przez stronę pozwaną wekslem in blanco. W dniu 9 lipca 2012 roku została sporządzona do weksla in blanco deklaracja wekslowa.

W dalszej części uzasadnienia powódka wskazała, że wobec niewywiązania się przez stronę pozwaną z zobowiązań wobec beneficjenta- Skarbu Państwa (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo G., beneficjent wezwał powódkę, pismem z dnia 26 listopada 2014 roku, do realizacji polisy i wypłacenia mu należnej kwoty tytułem gwarancji, zaś powódka wypłaciła żadaną kwotę. Następnie pozwany został wezwany do zapłaty roszczenia regresowego. W dniu 4 maja 2015 roku powódka zawiadomiła pozwanego o wypełnieniu weksla i ponownie wezwała do zapłaty.

Powódka podała, że pozwany nie dokonał wykupu weksla.

W odpowiedzi na pozew pozwany R. R. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu.

Wskazał, że weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z deklaracjami wekslowymi, a powódka przekroczyła swoje uprawnienia w zakresie wypełnienia weksli.

Zdaniem pozwanego, z uwagi na to, że weksel był wekslem niepełnym, a jednocześnie gwarancyjnym, a posiadaczem weksla jest remitent, to zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym i literaturą przedmiotu, abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega osłabieniu i dłużnik ten może podnieść w stosunku do wierzyciela nie tylko zarzuty formalne, wynikające z prawa wekslowego, ale również z treści zawartego porozumienia i z łączącego strony stosunku podstawowego.

W ocenie pozwanego, z uwagi na fakt, iż gwarancja ubezpieczeniowa jest formą zabezpieczenia prawidłowego wykonania zobowiązań umownych ciążyących na wykonawcy, a w szczególności zachowania określonych terminów i spełnienia określonych wymogów jakościowych, powód winien był w momencie wypełnienia weksla sprawdzić, czy zaistniały ku temu podstawy, czy doszło do niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przedmiotu umowy.

Pozwany zakwestionował fakt, jakoby istniały podstawy do wypłaty Skarbowi Państwa (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo G. kwoty wynikającej z gwarancji należytego wykonania kontraktu. Zdaniem pozwanego wypłata kwoty z gwarancji nastąpiła na rzecz podmiotu, który nie posiadał jakichkolwiek roszczeń wobec wykonawcy, podczas, gdy to wykonawca dochodzi należnego mu wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew pozwany odwołał się do umowy zawartej przez niego z Nadleśnictwem G. oraz późniejszych aneksów, opisał przebieg współpracy stron, wskazał na brak współdziałania Nadleśnictwa przy realizacji inwestycji, brak podstaw do odstąpienia przez Nadleśnictwo od umowy.

Pozwany podkreślił, że Nadleśnictwo G. bezpodstawnie zgłosiło roszczenie z gwarancji ubezpieczenia należytego wykonania kontraktu. Pozwany wskazał, że pismem z dnia 8 grudnia 2014 roku, skierowanym do powódki, odmówił zapłaty kar umownych, a także wskazał na przyczyny, które doprowadziły do opóźnienia w realizacji umowy leżące po stronie zamawiającego.

Zdaniem pozwanego powódka pierwotnie wydała prawidłową decyzję z dnia 29 grudnia 2014 roku o odmowie wypłaty na rzecz Nadleśnictwa G. kwoty gwarancji. Ubezpieczyciel słusznie uznał, że zgłoszenie roszczenia o zapłatę stanowi nadużycie prawa i narusza zasady społeczno- gospodarczego przeznaczenia prawa jak też pozostaje sprzeczne z wymogami zasad współżycia społecznego, ponieważ brak jest przesłanek dowodzących twierdzeniom beneficjenta o rzekomym nieprawidłowym wykonaniu umowy przez wykonawcę. Działanie powódki polegające na późniejszym uznaniu roszczenia i wypłacie dochodzonej kwoty na rzecz Nadleśnictwa jest rażąco wadliwe, bowiem zmiana stanowiska nastąpiła wskutek bezrefleksyjnego uwzględnienia dowolnych i nieudowodnionych twierdzeń Nadleśnictwa.

Zdaniem pozwanego zamawiający nie przedstawił żadnej dokumentacji potwierdzającej zasadność dochodzonych roszczeń. Poza tym pozwany wskazał, że wadliwość uznania roszczenia przez powódkę wynika z tego, iż nastąpiło wskutek pisma stanowiącego de facto uzupełnienie wezwania do zapłaty złożonego już po okresie obowiązywania gwarancji. Natomiast zgodnie z pkt 8 i 9 Gwarancji ubezpieczeniowej tylko kompletne wezwanie do zapłaty otrzymane w okresie gwarancji przez gwaranta powoduje obowiązek wypłaty gwarantowanych należności. Na gruncie niniejszej sprawy wezwanie do zapłaty złożone w okresie gwarancji doprowadziło do odmowy uznania roszczenia. Dopiero pismo z dnia 19 stycznia 2015 roku skutkowało wypłatą sumy gwarancyjnej. Jednakże zostało ono złożone już po wygaśnięciu ważności gwarancji.

W końcowej części uzasadnienia pozwany podniósł, że w sprawie niniejszej niezbędna jest ocena okoliczności leżących poza stosunkiem gwarancji. Zgłoszenie roszczenia powódki przez beneficjenta stanowiło w tym przypadku nadużycie prawa, bowiem wykorzystało zobowiązanie gwaranta w innych celach niż zabezpieczenie gwarantowanego rezultatu prawidłowego wykonania umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany R. R. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...). Przedmiotem tej działalności jest wykonywanie robót budowlanych.

Bezsporne,

W dniu 9 lipca 2012 roku pomiędzy R. R. a (...) spółką akcyjną w Ł. zawarta została umowa generalna o gwarancje ubezpieczeniowe Nr (...).

Strony ustaliły, że przedmiotem umowy jest udzielanie przez powódkę na wniosek pozwanego gwarancji ubezpieczeniowych. Umową objęto również polisy i gwarancje ubezpieczeniowe wymienione w załączniku nr 1 do umowy.

Wskazano, że w oparciu o umowę mogą być wystawiane gwarancje ubezpieczeniowe zapłaty wadium, gwarancje ubezpieczeniowe należytego wykonania kontraktu oraz gwarancje ubezpieczeniowe właściwego usunięcia wad i usterek. Łączny limit gwarancji ubezpieczeniowych czynnych ustalono na 300.000,00 zł. Umowa zawarta została na czas określony od dnia 9 lipca 2012 roku do 8 lipca 2013 roku.

Strony ustaliły zabezpieczenie roszczeń zwrotnych (...) S.A. w postaci weksla własnego in blanco (sztuk 3) wraz z deklaracją do weksla.

Poza tym zawarto zapis, że umowa niniejsza obowiązuje do czasu zaspokojenia przez pozwanego wszelkich ewentualnych roszczeń (...) S.A..

Umowa została zawarta na podstawie Ogólnych Warunków Umów o gwarancje ubezpieczeniowe zatwierdzonych Uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) z dnia 28 lipca 2005 roku oraz szczególnych warunków umów o gwarancje w zależności od rodzaju udzielonych gwarancji.

Zgodnie z §7 OWU z chwilą wykonania zobowiązania wynikającego z gwarancji powódce przysługuje w stosunku do zobowiązanego roszczenie o zwrot kwoty wypłaconej beneficjentowi, powiększonej o poniesione koszty w tym: koszty postępowania, opłaty skarbowe od weksli, koszty manipulacyjne oraz odsetki w wysokości jak dla spłaty zobowiązań podatkowych, naliczane od dnia wypłaty kwoty należnej beneficjentowi. Powódka po wykonaniu zobowiązania wynikającego z gwarancji wzywa zobowiązanego do zapłaty ww. kwot w terminie określonym w wezwaniu do zapłaty. W przypadku braku zwrotu należności w terminie określonym w wezwaniu do zapłaty, powódka ma prawo dochodzenia roszczeń z przyjętych zabezpieczeń roszczeń zwrotnych. Decyzja powódki o wypłacie świadczenia pieniężnego beneficjentowi jest wiążąca dla zobowiązanego i nie może być przez niego podważana, jeśli wypłata

nastąpiła w ramach żądania zapłaty zgłoszonego przez beneficjenta, zgodnie z postanowieniami udzielonej gwarancji (tj. terminowo, a do żądania tego zostały dołączone wszystkie wymagane dokumenty).

W związku z zawartą umową R. R. wystawił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

W deklaracji wyraził zgodę na wypełnienie przez (...) S.A. w każdym czasie w razie braku zapłaty kwoty odpowiadającej wypłaconym przez (...) S.A. odszkodowaniom z tytułu wystawionych gwarancji.

Wskazał, że powódka jest uprawniona do wpisania kwoty wekslowej obejmującej kwotę wypłaconych odszkodowań powiększonych o odsetki za opóźnienie za okres od upływu terminu do zapłaty określonego w wezwaniu, do dnia wyznaczonego terminu płatności weksla.

Pozwany wyraził zgodę na opatrzenie weksla według uznania (...) S.A. miejscem i datą wystawienia weksla, datą płatności weksla, nazwą i siedzibą remitenta, klauzulą bez protestu, domicyłem przy jednoczesnym zawiadomieniu pozwanego listem poleconym.

Dowód: umowa generalna o gwarancje ubezpieczeniowe Nr (...) k.7-10, weksel k. 27, deklaracja wekslowa k. 28, Ogólne Warunki Umów k. 30-32, oryginał weksla złożony w sprawie VIII GC 399/15,

W dniu 8 maja 2013 roku pomiędzy Skarbem Państwa (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo G. a R. R. zawarta została umowa na wykonanie zadania pod nazwą „Przebudowa budynków przechowalni nasion w P.”. Strony ustaliły termin zakończenia robót na dzień 31 października 2014 roku. Uzgodniono, że maksymalne wynagrodzenie ryczałtowe wykonawcy z tytułu wykonania przedmiotu umowy, ustalone na podstawie oferty wykonawcy wyniesie 1.642.192,63 zł brutto. W §8 zawarto zapisy dotyczące kary umownej, którą wykonawca zobowiązany był zapłacić zamawiającemu za zwłokę w wykonaniu prac niezgodnie z harmonogramem w wysokości 1 % wynagrodzenia umownego za przedmiot odbioru, za każdy dzień zwłoki, w przypadku opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy do wyznaczonego terminu końcowego w wysokości 1 % wynagrodzenia każdy dzień zwłoki, w przypadku opóźnienia w usunięciu wad lub usterek stwierdzonych przy odbiorze – w wysokości 1 % wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki w stosunku do dnia wskazanego na usunięcie wad lub usterek w protokole odbioru.

Umowa była aneksowana, zawierane były umowy dodatkowe.

Aneks nr (...) z dnia 8 stycznia 2014 roku strony zmniejszyły przedmiot umowy o wykonanie dachu przybudówki budynku nr (...) przechowalni nasion w P. ze względu na konieczność zastosowania odmiennej technologii niż przewidziana w trakcie projektowania zamówienia, a wykonanie dachu stanowić będzie odmienne zamówienie.

Strony ustaliły, że maksymalne wynagrodzenie ryczałtowe wykonawcy z tytułu wykonania przedmiotu umowy, ustalone na podstawie oferty wykonawcy oraz protokołu negocjacji z dnia 3 stycznia 2014 roku wyniesie 1.600.928,10 zł brutto.

Dowód: umowa k. 94-100, oferta cenowa k. 101, umowy k. 102-131,

W dniu 8 maja 2013 roku powódka wystawiła gwarancję należytego wykonania kontraktu nr (...) (...) na rzecz Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.. Gwarancja opiewała na kwotę 164.219,26 zł i dotyczyła umowy, której przedmiotem jest „Przebudowa budynków przechowalni nasion w P.”. Na mocy gwarancji powódka zagwarantowała nieodwołalnie i bezwarunkowo na zasadach określonych w gwarancji zapłatę beneficjentowi sumy gwarancyjnej. Wskazano, że gwarancja zabezpiecza roszczenie beneficjenta w stosunku do zobowiązanego (R. R.) z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez zobowiązanego kontraktu. W gwarancji podano termin jej ważności (8 maja 2013 roku- 30 listopada 2013 roku) i wskazano, że beneficjent zobowiązany jest do zgłoszenia żądania zapłaty z gwarancji w terminie obowiązywania gwarancji, pod rygorem odmowy zapłaty przez powódkę gwarantowanego świadczenia.

Gwarant zobowiązał się zapłacić na rzecz beneficjenta należną kwotę w terminie 30 dni od daty otrzymania od beneficjenta pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty (podpisanego przez osoby właściwie umocowane w imieniu beneficjenta) wraz z załącznikami (pisemnym oświadczeniem, że zobowiązany pomimo pisemnego wezwania nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją i nie uiścił wymaganych kar umownych oraz, że żądana kwota jest należną z tytułu niniejszej gwarancji, kopię wezwania do zapłaty kar umownych wraz z potwierdzeniem wysłania, dokumenty poświadczające umocowanie osób podpisanych pod wezwaniem do zapłaty).

W dniu 8 maja 2013 roku pomiędzy pozwanym jako ubezpieczającym a (...) spółką akcyjną w Ł. wystawiona została na okres od dnia 8 maja 2013 roku do 30 listopada 2014 roku polisa uniwersalna Nr (...) (...) dotycząca udzielenia przez powódkę gwarancji należytego wykonania kontraktu o nazwie „Przebudowa budynków przechowalni nasion w P.”. Jako beneficjenta wymieniono Skarb Państwa (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.. Suma ubezpieczenia została oznaczona na 164.219,26 zł.

W polisie strony odwołały się do Ogólnych Warunków Umów uchwalonych Uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) z dnia 28 lipca 2005 roku. Wskazano, że tekst OWU został doręczony pozwanemu przed zawarciem umowy.

Dowód: polisa uniwersalna k. 6, Gwarancja ubezpieczeniowa należytego wykonania kontraktu k. 33-34,

W dniu 24 października 2014 roku Nadleśnictwo G. zwróciło się do pozwanego o podanie terminu zakończenia robót objętych umową Nr (...) z dnia 8 maja 2013 roku i umowami związanymi (na roboty uzupełniające i dodatkowe).

Dowód: wezwanie z dnia 24 października 2014 roku k. 11, 17,

W dniu 14 listopada 2014 roku Nadleśnictwo G. wystawiło notę księgową NR (...). Nadleśnictwo obciążyło pozwanego karą umowną za czternaście dni zwłoki w wysokości 224.129,92 zł naliczoną w oparciu o §8 ust.8.1 umowy z dnia 8 maja 2013 roku i aneksem nr (...) z dnia 8 stycznia 2014 roku, w związku z niewykonaniem w wyznaczonym terminie przedmiotu umowy.

Nota została doręczona pozwanemu w dniu 17 listopada 2014 roku.

Dowód: nota księgową k. 13, potwierdzenie odbioru k. 14, sprostowanie do noty księgowej k. 15, potwierdzenie odbioru k. 16,

W dniu 26 listopada 2014 roku Nadleśnictwo G. zgłosiło do powódki żądanie zapłaty z Gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr (...) (...) z dnia 8 maja 2013 roku kwoty 164.219,26 zł w związku z niewykonaniem przez pozwanego kontraktu objętego gwarancją z tytułu zawartej umowy nr (...) z dnia 8 maja 2013 roku oraz złożyło oświadczenie, że pomimo wielokrotnych pisemnych wezwań pozwany nie wykonał kontraktu objętego gwarancją z tytułu umowy z dnia 8 maja 2013 roku i nie uiścił wymaganych kar umownych z tytułu niewykonania umowy w terminie.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 11, oświadczenie k. 199

Powódka odmówiła Nadleśnictwo G. spełnienia żądania decyzją z dnia 29 grudnia 2014 roku.

Bezsporne,

Pismem z dnia 31 grudnia 2014 roku Nadleśnictwo G. zwróciło się do powódki o uregulowanie kwoty 164.219,26 zł tytułem zgłoszenia żądania zapłaty tej kwoty z Gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr (...) (...) z dnia 8 maja 2013 roku w związku z niewykonaniem przez pozwanego kontraktu objętego gwarancją z tytułu zawartej umowy nr (...) z dnia 8 maja 2013 roku.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 20,

Pismem z dnia 19 stycznia 2015 roku Nadleśnictwo G. przedstawiło powódce stanowisko odnośnie decyzji o odmowie uznania roszczeń zgłoszonych w wezwaniu do zapłaty. Nadleśnictwo powołało się na postanowienia gwarancji. Decyzję powódki Nadleśnictwo uznało za nieuzasadnioną i pozostającą w sprzeczności z przepisami prawa.

Dowód: pismo z dnia 19 stycznia 2015 roku k. 21-22,

Pismem z dnia 10 lutego 2015 roku powódka podjęła decyzję o uznaniu swojej odpowiedzialności wynikającej z gwarancji należytego wykonania kontraktu nr (...).

Dowód: decyzja o uznaniu roszczenia k. 29,

W dniu 20 lutego 2015 roku powódka uiściła na rzecz Nadleśnictwa G. kwotę 164.219,26 zł.

Dowód: potwierdzenie przelewu k. 35,

Powódka, w dniu 4 marca 2015 roku, wypełniła weksel i zawiadomiła pozwanego o wypełnieniu weksla wystawionego w dniu 9 lipca 2012 roku na kwotę 166.631,26 zł obejmującej należność główną w wysokości 164.219,26 zł oraz odsetki w wysokości jak dla spłaty zobowiązań podatkowych w kwocie 2.412,00 zł liczone od dnia 24 lutego 2014 roku do dnia 1 maja 2015 roku.

W dniu 16 marca 2015 roku pozwany został wezwany do zapłaty kwoty 164.219,26 zł wraz z odsetkami od dnia 13 kwietnia 2015 roku w wysokości jak dla zobowiązań podatkowych.

Dowód: zawiadomienie o wypełnieniu weksla in blanco k. 36, wezwania do zapłaty roszczenia regresowego wraz z potwierdzeniami odbioru k. 37, 38-42,

Pismem z dnia 6 marca 2015 roku Nadleśnictwo G. odstąpiło od umowy z dnia 8 maja 2013 roku oraz umowy uzupełniającej i dodatkowej dotyczących realizacji zadania o nazwie „Rozbudowa i przebudowa budynków przechowalni nasion w P.”.

Dowód: pismo z dnia 6 marca 2015 roku k. 83,

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w przeważającym zakresie.

Zgodnie z art. 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282, ze zm.), jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten – na podstawie art. 103 Prawa wekslowego – znajduje zastosowanie do weksla własnego.

Przywołany przepis ogranicza zarzuty zobowiązanego z weksla, jakie ten może podnieść w stosunku do posiadacza, który nabył weksel, a więc nie w stosunku do remitenta (pierwszego posiadacza weksla). Oznacza to, że gdy posiadaczem dochodzącym roszczeń z weksla jest remitent, a więc pierwszy posiadacz weksla, którego z pozwanym łączy umowa – tj. choćby ustna deklaracja wekslowa, wystawca może powoływać się bez żadnych ograniczeń na wszelkie zarzuty prawa wekslowego, w tym subiektywne, szczególnie na zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (vide teza z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 9 lutego 2005 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CK 426/04, publ. w: Lex numer 147229). Co więcej – zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje w razie wypełnienia weksla niezupełnego w chwili wystawienia przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem (vide teza z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 17 czerwca 1999 roku wydanego w sprawie o sygn. akt I CKN 51/98, opubl. w: OSNC 2000, z. 2, poz. 27).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego na stronie pozwanej - dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide teza z uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego z 24 października 1962 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CR 976/61, opubl. w: OSNC 1964, z. 2, poz. 27). Przy czym dłużnik wekslowy może dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi, jaka była w istocie treść porozumienia stron, oraz że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 28 października 1963 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CR 249/63, opubl. w: OSNC 1964, z. 10, poz. 208).

W rozpoznawanej sprawie powódka dochodziła od pozwanego roszczenia na podstawie wystawionego weksla. Weksel w chwili podpisania przez pozwanego jako wystawcę i wydania go powódce był wekslem niezupełnym tj. wekslem in blanco i miał zabezpieczać roszczenia zwrotne powódki, przysługujące mu w przypadku wypłaty beneficjentowi odszkodowania w związku z zawartą między stronami umową o gwarancje ubezpieczeniowe. Stwierdzić należy, iż weksel ten został wypełniony przez powódkę co do należności głównej zgodnie z deklaracją wekslową według, której weksel miał być wypełniony w każdym czasie w razie braku zapłaty przez pozwanego kwoty odpowiadającej wypłaconym przez powódkę odszkodowaniom z tytułu wystawionych w tym okresie gwarancji.

Powódka, na mocy decyzji z dnia 10 lutego 2015 roku wypłaciła Skarbowi Państwa (...) Lasy Państwowe Nadleśnictwo G. odszkodowanie w kwocie 164.219,26 zł (k. 35), wynikające ze stosunku podstawowego tj. umowy generalnej o gwarancje ubezpieczeniowe oraz udzielonej na jej podstawie gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy. W świetle zawartej między stronami sporu umowy o gwarancje ubezpieczeniowe oraz z gwarancji ubezpieczeniowej udzielonej beneficjentowi (Nadleśnictwu G.) na powodzie spoczywał obowiązek wypłaty beneficjentowi tego odszkodowania.

Wbrew stanowisku pozwanego, powódce nie przysługiwało uprawnienie do badania zasadności żądania zgłoszonego przez beneficjenta gwarancji, w aspekcie zasadności zawinienia w niewykonaniu umowy o roboty budowlane. Powódka mogła jedynie dokonać formalnego zbadania żądania zapłaty sumy gwarancji ubezpieczeniowej wystosowanego przez beneficjenta w zakresie ustalenia, czy spełnione były przesłanki określone gwarancją do wypłaty żądanej kwoty. Zgodnie z pkt 4 Gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu realizacja gwarancji następowała na podstawie pisemnego wezwania do zapłaty, sporządzonego przez beneficjenta. Ponadto beneficjent winien załączyć do wezwania stosowne dokumenty wymienione w pkt. 6 gwarancji.

Na gruncie niniejszej sprawy strona pozwana nie wykazała, aby beneficjent gwarancji nie spełnił powyższych warunków. Z dokumentów przedłożonych przez powódkę wynika zaś, że beneficjent spełnił wszystkie wymogi uprawniające go do uzyskania odszkodowania.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy uznać należało, że pozwany nie udowodnił tym samym, aby w świetle udzielonej gwarancji wystąpiły jakiegokolwiek okoliczności wyłączające odpowiedzialność gwarancyjną powódki wobec beneficjenta z tytułu udzielonej gwarancji ubezpieczeniowej nienależytego wykonania umowy łączącej beneficjenta z pozwanym.

Istotne w sprawie znaczenie miały zapisy Ogólnych Warunków Umów zatwierdzonych Uchwałą Zarządu (...) S.A. z dnia 28 lipca 2005 roku. Zgodnie bowiem z treścią § 2 ust. 3 Ogólnych Warunków Umów, stanowiących integralną część zawartej przez strony umowy generalnej o gwarancje ubezpieczeniowe, pozwanemu nie przysługiwały przeciwko powodowi zarzuty jakie przysługiwały pozwanemu przeciwko beneficjentowi z tytułu łączącej ich umowy o roboty budowlane. Podkreślić bowiem natomiast należy, że gwarancja została udzielona beneficjentowi nieodwołalnie i bezwarunkowo. Decyzja o wypłacie beneficjentowi odszkodowania była wiążąca dla pozwanego i nie może być przez niego podważona. Wypłata nastąpiła bowiem w ramach żądania zapłaty zgłoszonego przez beneficjenta, zgodnie z postanowieniami udzielonej gwarancji.

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (t.jedn. Dz.U. z 2015 roku, poz. 1206 ze zm.) obowiązującej do dnia 11 listopada 2015 r., przez działalność ubezpieczeniową rozumie się

wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych. Czynnościami ubezpieczeniowymi, o których mowa w ust. 1, jest m.in. zawieranie umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych lub zlecenie ich zawierania uprawnionym pośrednikom ubezpieczeniowym w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. Nr 124, poz. 1154 ze zm.), a także wykonywanie tych umów – art. 3 ust. 3 pkt 1 w/w ustawy. Dodać przy tym należy, iż aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2015 r., poz. 1844) zawiera w tym zakresie tożsame regulacje w art. 4 ust. 7.

Przyjmuje się, że gwarancja ubezpieczeniowa jest zbliżona w konstrukcji do umowy ubezpieczenia uregulowanej w art. 805 § 1 k.c. Zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu, przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w sytuacji wystąpienia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Niezależnie od powyższego, gwarancja ubezpieczeniowa, ze względu na brak swoistej definicji ustawowej, jest rezultatem wypracowania przez praktykę, z uwzględnieniem potrzeb gospodarczych, umowy nienazwanej, według ogólnej zasady swobody umów. Zakłady ubezpieczeń oferujące możliwość zawarcia umowy gwarancyjnej, wskazują na takie jej korzyści, jak: zwiększenie wiarygodności podmiotu jako partnera w stosunkach gospodarczych, rozszerzenie możliwości konkurencyjnych, a także spełnienie wymogów w postaci wniesienia wadium w postępowaniach przetargowych bez konieczności blokowania własnych środków finansowych. Najogólniej rzecz ujmując gwarancja ubezpieczeniowa polega na zobowiązaniu zakładu ubezpieczeń (gwaranta) do wypłaty na rzecz beneficjenta gwarancji określonej sumy pieniężnej na wypadek ziszczenia się określonego w umowie gwarancji warunku, którym zazwyczaj jest zajście określonego zdarzenia losowego. W przypadku, gdy gwarancja ubezpieczeniowa jest formą wadium w postępowaniu przetargowym, beneficjentem umowy gwarancyjnej jest zamawiający. W orzecznictwie wskazuje się, że gwarancja ubezpieczeniowa stanowi jednostronną czynność zobowiązującą gwaranta (zakładu ubezpieczeń) wobec beneficjenta (zamawiającego) (uchwała Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 3 września 2010 r., (...)/KU 63/10). Sama gwarancja ubezpieczeniowa powinna w takim przypadku w swojej treści wskazywać, że zdarzeniem warunkującym spełnienie świadczenia, do którego zobowiązuje się gwarant, jest zajście wypadków określonych w art. 46 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, a zatem niewywiązanie się przez wykonawcę z jego zobowiązań wynikających z przystąpienia do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym w szczególności odmowa podpisania umowy w przypadku wyboru jego oferty, niewniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy i niezawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Gwarancja ubezpieczeniowa jest zobowiązaniem bezwarunkowym i nieodwoalnym, a z uwagi na swój szczególny charakter powinna być interpretowana wąsko, zgodnie z brzmieniem dokumentu gwarancyjnego. B. gwarancji polega na tym, że zamawiający nie ma obowiązku uzasadniania swojego żądania, a ubezpieczyciel nie może badać podstaw, zasadności, zgodności ze stanem faktycznym żądania zapłaty. Ubezpieczyciel opiera się wyłącznie na oświadczeniu beneficjenta (zob.: wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 11 lutego 2009 r., KIO/UZP 1867/09).

Gwarancja ubezpieczeniowa jest umową o charakterze abstrakcyjnym, nie akcesoryjnym wobec tzw. stosunku podstawowego. Wynikające z gwarancji ubezpieczeniowej zobowiązanie jest samodzielne, a gwarant płaci nie cudzy, ale własny dług, w związku, z czym zasadniczo nie służą mu zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (tak w uzasad. wyr. SN z dnia 13 stycznia 2005 roku, III CK 155/04, L., por. wyrok z dnia 29 września 2004 r., II CK 17/04, niepubl.).

Stosunek prawny gwarancji ubezpieczeniowej nie został przez ustawodawcę uregulowany wprost w sposób oddający jego źródło, elementy istotne, treść i formę. Gwarancja ubezpieczeniowa jako jeden z dopuszczalnych przejawów aktywności ubezpieczycieli została jedynie przewidziana w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej w katalogu czynności ubezpieczeniowych oraz w dziale II ust. 15 załącznika do ustawy dotyczącego typizowania ryzyk ubezpieczeniowych. Sama dopuszczalność udzielenia przez ubezpieczyciela gwarancji nie budzi i nie może budzić wątpliwości. Samoistność gwarancji oznacza istnienie abstrakcyjnej więzi prawnej pomiędzy wystawcą gwarancji (gwarantem) a jej odbiorcą (beneficjentem, gwarantariuszem), niezależnej od stosunku podstawowego łączącego ubezpieczyciela ze zleceniodawcą gwarancji oraz niezależnej od stosunku prawnego łączącego beneficjenta

ze zleceniodawcą (por. uchwałę pełnego składu (...) z dnia 28.04.1995 r., III CZP 166/94, OSNC 1995/10/135). Zobowiązanie wynikające z udzielenia gwarancji ma charakter nieakcesoryjny, tj. nie jest uzależnione od stanu realizacji pierwotnego zobowiązania, inaczej mówiąc zakres świadczenia gwaranta nie jest uzależniony od zakresu zobowiązania ciążącego na zleceniodawcy gwarancji). Z uwagi na podobieństwo charakteru, celu i znaczenia, konstrukcja prawna gwarancji przedstawia się analogicznie do konstrukcji gwarancji bankowej. Według art. 81 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (jedn. DzU. z 2015 r., poz. 128 ze zm.), gwarancją bankową jest jednostronne zobowiązanie banku – gwaranta, że po spełnieniu przez podmiot uprawniony (beneficjenta gwarancji) określonych warunków zapłaty, które mogą być stwierdzone określonymi w tym zapewnieniu dokumentami, jakie beneficjent załączony do sporządzonego we wskazanej formie żądania zapłaty, bank ten wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta gwarancji. Sytuacja ubezpieczyciela jako gwaranta przedstawiać się będzie analogicznie do sytuacji banku udzielającego gwarancji. W relacji pomiędzy gwarantem a zleceniodawcą gwarancji nawiązanie stosunku prawnego gwarancji może nastąpić w ramach ogólnej swobody kontraktowania w rozumieniu art. 353¹ kc. Z kolei w relacji pomiędzy gwarantem a beneficjentem gwarancji nawiązanie stosunku prawnego gwarancji następuje poprzez złożenie przez ubezpieczyciela jednostronnego oświadczenia woli o udzieleniu uprawnionemu takiej gwarancji (por. M. Olechowski, Charakter prawny gwarancji bankowej, Państwo i Prawo 1997, z. 6, s. 72-77). Udzielenie gwarancji nieodwołalnej, bezwarunkowej i na pierwsze żądanie prowadzi do powstania silnej i stabilnej więzi prawnej, w ramach której odpowiedzialność gwaranta nie jest uzależniona od żadnego zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunku w rozumieniu art. 89 k.c.), a gwarant zapewnia uprawnionemu wypłatę umówionej sumy od razu po zgłoszeniu przez niego stosownego żądania. W praktyce gwarancja ubezpieczeniowa udzielana jest zazwyczaj na zlecenie dłużnika (kontrahenta) w celu wzmocnienia węzła obligacyjnego. Udzielenie takiej gwarancji służy z reguły ustanowieniu na rzecz uprawnionego zabezpieczenia jego wiarygodności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Instytucja ta ukształtowana w praktyce życia gospodarczego występuje wielokrotnie w relacjach z zakresu umów budowlanych (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 11.01.2006 r., I ACa 761/05, OSA 2007/5/16). Beneficjent może domagać się spełnienia stosownego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela po złożeniu mu oświadczenia o odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (tzw. pierwsze żądanie). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2005 roku, IV CSK 112/05, złożenie żądania zapłaty o odpowiedniej treści i z odpowiednimi dokumentami w przewidzianym w umowie gwarancji czasie od powstania wypadku gwarancyjnego oraz w okresie ważności gwarancji może być jedną z przesłanek powstania odpowiedzialności gwaranta (tak w uzasad. wyr. SO we Wrocławiu z dnia 8 kwietnia 2013 roku, I C 111/13, L.).

Umowa gwarancji ubezpieczeniowej (nazywanej gwarancją samoistną) o ile jest nieodwołalna, bezwarunkowa i płatna na pierwsze żądanie przedstawiona jest w orzecznictwie i doktrynie jako umowa bardzo stabilna, pozbawiona ryzyka kontraktowego. Podstawową jej cechą jest samodzielność zobowiązania gwaranta oraz oderwanie tego zobowiązania od stosunku podstawowego będącego przyczyną udzielenia gwarancji. Zobowiązanie gwaranta (powoda) jest abstrakcyjne i niezależne od relacji zachodzących między gwarantem a zleceniodawcą oraz między zleceniodawcą a beneficjentem (por. uzasadnienie wyroku SN z 16.04.1996 r, II CRN 38/96, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 11.01.2006 r, I ACa 761/05, Legalis).

W takiej sytuacji, zgodnie z § 7 ust 1 obowiązujących strony Ogólnych Warunków Umów o Gwarancje Ubezpieczeniowe, z dniem zapłaty odszkodowania przez powódkę, powódce przysługiwało roszczenie w stosunku do pozwanego o zwrot wypłaconej beneficjentowi kwoty powiększonej o poniesione koszty w tym: koszty postępowania, opłaty skarbowe od weksli, koszty manipulacyjne oraz odsetki w wysokości jak dla spłaty zobowiązań podatkowych, naliczane od dnia wypłaty kwoty należnej beneficjentowi.

W tej sytuacji badanie dowodów w postaci: opinii technicznej z dnia 8 stycznia 2015 roku (k. 76-77), zestawienia kosztów (k. 78), pisma wykonawcy z dnia 12 lutego 2015 roku (k. 79-80), protokołu ze spotkania w sprawie inwestycji (k. 81-82), wezwania z dnia 9 kwietnia 2015 roku (k. 84-90), noty księgowej (k. 91), pisma wykonawcy z dnia 13 maja 2015 roku (k. 92-93), protokołu negocjacji (k. 132-133), pisma wykonawcy (k. 134), zgłoszenia do odbioru (k. 135), pisma z dnia 4 listopada 2014 roku (k. 136), pisma wykonawcy z dnia 6 listopada 2014 roku (k. 137), zestawienia kosztów (k. 138-141), protokołu ze spotkania (k. 142-145), protokołu ze spotkania (k. 148-149), pisma z dnia 28

listopada 2014 roku k. (150-151), protokołu ze spotkania (k. 152), pisma wykonawcy (k. 153-155), zestawienia rat i odsetek (k. 156), harmonogramu prac (k. 157-158), pisma z dnia 15 grudnia 2014 roku (k. 159-160), protokołu ze spotkania (k. 161-163), pisma wykonawcy z dnia 22 grudnia 2014 roku (k. 164-165), oświadczenia podwykonawcy (k. 166, 167), opinii technicznej wykonawcy (k. 168-172) nie miało znaczenia dla oceny zasadności zgłoszonego roszczenia. Również przeprowadzone już w sprawie dowody z zeznań świadka i strony na okoliczność przebiegu inwestycji zostały uznane za zbędne. Podobnie potraktować należało wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Wniosek ten został przez Sąd ostatecznie pominięty.

Skoro zatem pozwany nie uścił żądanej w wezwaniu do zapłaty roszczenia regresowego kwoty, powódka w oparciu o zapis § 7 ust 2 Ogólnych Warunków Umów o Gwarancje Ubezpieczeniowe była uprawniona do dochodzenia przedmiotowego roszczenia.

Przy czym zasądzeniu podlegała jedynie kwota 164.219,26 zł wypłacona Nadleśnictwu G. w dniu 20 lutego 2015 roku. Od tejsze kwoty, zgodnie z §7 pkt 1 Ogólnych Warunków Umów zasądzono odsetki w wysokości jak dla spłaty zobowiązań podatkowych naliczane od dnia wypłaty kwoty należnej beneficjentowi, tj. od dnia 20 lutego 2015 roku. Bezzasadne było natomiast żądanie zasądzenia odsetek w wysokości jak dla zobowiązań podatkowych już od dnia 24 lutego 2014 roku. Stąd żądanie zasądzenia odsetek w wysokości jak dla zobowiązań podatkowych liczonych od kwoty 164.219,26 zł od dnia 24 lutego 2014 roku do dnia 19 lutego 2015 roku nie podlegało zasądzeniu i w tym zakresie powództwo zostało oddalone. Oddaleniu podlegało również żądanie zasądzenia kwoty 2.412,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu. Zdaniem Sądu powódka nie wykazała zasadności tego żądania. W samym pozwie brak jest jakichkolwiek twierdzeń pozwalających na weryfikację poprawności wyliczenia przez powódkę żądanej kwoty. Z deklaracji wekslowej wynika, że powódka uprawniona jest do wpisania kwoty wekslowej obejmującej kwotę wypłaconych odszkodowań powiększonych o odsetki za opóźnienie za okres od upływu terminu do zapłaty określonego w wezwaniu do dnia wyznaczonego terminu płatności weksla. W zawiadomieniu o wypełnieniu weksla z dnia 4 marca 2015 roku wskazano zaś, że kwota widniejąca na wekslu (166.631,26 zł) obejmuje należność główną oraz odsetki jak dla spłaty zobowiązań podatkowych w kwocie 2.412,00 zł liczone od dnia 24 lutego 2014 roku do dnia 1 maja 2015 roku. Natomiast wezwanie do zapłaty roszczenia regresowego noszące datę 16 marca 2015 roku zawiera żądanie zapłaty kwoty 164.219,26 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 13 kwietnia 2015 roku w wysokości jak dla zobowiązań podatkowych.

Biorąc więc pod uwagę powyższe nieścisłości a przede wszystkim fakt, że powódka nie miała żadnych uzasadnionych podstaw do żądania odsetek już od dnia 24 lutego 2014 roku Sąd uznał powództwo o zapłatę skapitalizowanych odsetek za nieudowodnione i w związku z tym należało je oddalić.

Powódka wygrała spór w 98 %, stąd przy orzekaniu o kosztach procesu zastosowanie znalazł art. 100 zd.2 k.p.c.. Na koszty poniesione przez powódkę złożyła się opłata od pozwu wynosząca 2.083,00 zł, opłata uzupełniająca w wysokości 6.249,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w kwocie 17,00 zł oraz wynagrodzenie dla reprezentującego powódkę radcy prawnego (7.200,00 zł).

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika wynika z § 2 pkt 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców pranych z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

Sygn. akt VIII GC 99/16

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)